

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Oče naš v sonetih.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh!

IV.

So bile lačne množice v puščavi
Za sveti uk Zveličarja goreče,
V resnice večne zmir se bolj topeče
So zabile, da tretji dan se javi.

„Se smilijo mi,“ ganjen Jezus pravi,
„Ne spuščam lačnih,“ milo zašepeče;
Nasiti čudovito v se strmeče,
Ko prej ukaže sesti jim po travi.

Tako skrbi za nas nebeški Oče,
Nikoli ne prezira prošnje vroče,
So njega milostviri večno trajni.

Zato detinsko, upno ga prosimo,
V imenu Jezusa srčno molimo:
O daj nam danes kruhek naš vsakdanji.

Radoslav Silvester.

Praznik rojstva Marije Device.

Od katere je rojen Jezus,
kateri je imenovan Krist.
(Mat. 1.)

Srečnega se čuti bedni mož izmed
naroda, če mu rojstni dan donese mala de-
klica-hči šopek svežih cvetic — akopram natra-
ganih na livadi, kjer rastejo zastonj — sreč-
nega se čuti, če mu izreče ob tem daru še
voščilne besede: Kolikor bilek, toliko let;

kolikor rdečih cvetk, toliko v vsakem teh
let veselih dni; kolikor zelenih listov v
svežnju, toliko izpolnjenih prirčnih vam näd.

Kako, da bi tudi mi, dragi, danes Ma-
rijin rojstni dan, ne imeli za visoko Gospo
nikakih voščil in nikakih daril?

Nerazumnemu otroku iz ljudstva po-
dobno zvežimo pa samozavestno za svoje
letošnje voščilo v šopek vse Marijine za-
povedane godove, kolikor jih praznujemo
v cerkvenem letu — povežimo ta šopek z
nekaterimi soprazniško obhajanimi nje-
nimi manjšimi godovi in z raznimi
pobožnostmi, prirejevanimi jej med cer-
kvenim letom. To dar Mariji v slavo in
svojim neumrjočim dušam v prid.

*

Prvi Marijin zapovedani god v cerkve-
nem letu je 8. december: praznik nje-
nega čistega spočetja v spominj, da je
bila po posebni božji milosti in zavoljo za-
slug Jezusa Krista spočeta brez izvirnega
greha. — Ker je adventni čas temu prikladen,
praznuje se ta god izmed vseh Marijinih
najslovesneje, akopram ni njen najviši. V
Ljubljani n. pr. se 3 glavne cerkve z nje-
govim praznovanjem tako vrste, da začnejo
slovesno devetdnevnicu v frančiškanski cerkvi
29. novembra ter jo končajo 7. decembra;
7. decembra jo pričnejo Šentjakobčanje, ki
jo dovrše 15. decembra; od 16. decembra
do 24. t. m. — uprav dan pred sv. dnevom
— pa trpi v škofijski cerkvi sv. Nikolaja.

Drugi Marijin zapovedani god je 2. fe-
bruarij, t. j. Svečnica. Blagoslovljene sveče

se prižigajo ob božji službi in vprav se tu in tam procesija, da nosijo vdeleženci goreče sveče v rokah. Luperkalije zvan obhod rimskega paganstva s plamenicami, kojega pa niso praznovali čistimi šegami, je hotelo krščanstvo tiste dóbe svečnico vničiti. Je pa to praznovanje, ki nas razun Marije — žrtvujoče svoje dete po določbah judovske postave — hoče spominjati tudi Jezusa, ki se po svoji materi nam v izgled daruje v templji.

Tretji Marijin zapovedani god v cerkvenem letu je: 25. marcij, Marijino oznanjenje. Podobe tej svet preobrazujoči zgodbi so: Devica biva v svoji nazareški hišici. Nadzemski svet napolnjuje izbo. Angelj pa, prišel iz nebes, pozdravlja devico dosedaj na zemlji neslišanim besedilom: „Češčena si, milosti polna, Gospod je s teboj; blažena si med ženami!“ (Luk. 1, 28.). In z Marijinim izrazilom: „Glej, dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi —“ (Luk. 1, 38) je dovršeno včlovečenje božjega Sinu v tem za vse čase blaženem bivališču.

Četrty zapovedani Marijin god in praznik je: 15. avgust, Marijino vnebovzetje, v govorici sosebnó še koroških Slovencev „velika Gospojnica“ — ker je Marija ta praznovana „velika Gospa“, ali pa po latinski besedi vkrojenem zaznamku „Sancta Maria“ — „Šmaren“ in sicer „veliki Šmaren“. To je Marijin najsijajnejši god, akopram nebi bil povsod praznovan tako. Ker nad človeško naravo povzdignjena je pred vesoljno sodbo sprejeta v nebeška bivališča; to pa kakor odlika za nezaslišano čast, da je postala mati božja. Uk cerkvenih očetov je namreč tak: da je njeno sveto telo koj kmalu po smrti postalo neiztrohljivo in veličastno ter se kakor tako sklenilo z dušo in sprejeto bilo v nebo.

Peti zapovedani Marijin god je današnji, 8. septembra; Marijino rojstvo, na Koroškem „mala Gospojnica“; v obče po Slovenskem „mali Šmaren“ imenovano. Sveta cerkev redoma praznuje smrtni dan raznih svetnikov, ker njihov smrtni dan na zemlji je njihov rojstni dan za nebo. A ob Mariji nam tudi njeno milosti polno rojstvo na svet mora biti ljub praznik.

Še dva, torej šesti in sedmi, zapovedana Marijina godova praznuje cerkev; a ne ob v koledarjih odločenih dnevih — pač pa dve nedelji.

In sicer je koj prva nedelja po današnjem prazniku god Marijinega imena. V naši državi je ta dan začeniš ves naslednji teden dóba odpustekom zato, ker so l. 1683. takratni silni sovražniki krščanskega imena — Turki — pred našim cesarskim mestom, Dunajem, zmagani bili na Marijino priprošnjo. Papež Inocencij XI. je Avstriji podelil te odpustke, ki so taki kakor nedeljo Jezusovega imena, t. j. II. nedeljo po sv. treh kraljih in ves naslednji teden.

Taka Mariji darovana nedelja je še prva v oktobru, sv. rožnega venca. Zgodovinska podlaga jej je tudi krščanska zmaga nad Turki, in sicer ob Lepantu l. 1571. — Kako smo po vplivu in po odredbah sedaj v Bogu počivajočega Leona XIII. jeli „rožni-venški mesec“ imenovati in z molitvijo rožnega venca proslavljati prav ta mesec oktober — to je vsakemu vas še v najsvežejem spominju.

Silno veliko število malih Marijinih godov pa povezuje ta danes Mariji darovani šopek njenih zapovedanih praznikov:

Med najznaneje, velikrat vaše godovne dneve, se štejejo: dan žalostne Matere božje, vsako leto petek po tihi nedelji v postu. Dan pomoči kristijanom, 24. majnika. Papež sv. Pij V. je uvedel v lavretanske litanije vsklik „pomoč kristijanov“ in to povodom slavne Marijini priprošnji pripisovane zmage nad Turki. Podoba „pomoči kristijanom“ je ona na Brezjah. Omenjam naj še dneva Marije Snežnice v spominj čudoviti zgodbi, kako je svoj čas 5. avgusta sneg pobelil rimskega mesta hrib Eskvilin. Zidala se je tem povodom tam največa vseh sedanjih Marijinih cerkva „Maria maggiore“ ali „Marija veča“. Po hribih je tudi v nasdosti kapelic v spominj Mariji Snežnici.

Pobožnostni časi pa, ki naj tudi povezuje danes Mariji darovani venec njenih godov, so:

Vsaka sabota. Saboti sploh pravimo „Marijin dan“ in znana mi je mila šega, da si ženstvo, vzrejeno v samostanih, večkrat

česa — n. pr. sadja — pritruje slednjo saboto Mariji v dar.

Ves mesec majnik je tak Mariji svet čas — komu nas ne razgreje duše le samo beseda bujnolepega „Marijinega meseca“.

Devetdnevnice Mariji v čast, ki je obhajate tolikrat v raznih potrebščinah, ali v zahvalo, so vam tudi taki Mariji posvečeni časi.

* * *

Dragi! Ta prijetno dišeči šopek Marijinih zapovedanih godov, povezan z malimi njenimi prazniki in raznimi pobožnostimi časi, jej podajmo danes v njene nebeške roke. V zahvalo — saj nam tudi ona mora nekaj vrniti — nam brezdvombeno kedaj sprosi srečnega bivanja ob sebi, ob svojem božjem Sinu — v večnih nebesih. Amen.

XV. nedelja po binkoštih.

Glej — nesli so vun mrliča.
(Luk. 7.)

Velik dar božji je brezdvombeno dolgo življenje. Dolgo življenje ti je lahko tehtno pripravljano na brezkončno večnost. A ker vse dolgo človeško življenje v vsem vkup nima prav posebno veliko dni — kako važen je torej temu pripravljanju tudi le eden živenski dan. Več če delalnih dni — več mora samoumevno biti za-nje v nebesih plačilo. — A ob vsem tem je vendar le to res, da bi marsikdo ostal stari grešnik, ko bi ne bila koščena žena nekoliko svoje kose pokazala vsaj ob vratih, res je pa tudi, da bi bil nekateri mladenič in da bi bila nekatera mladenka stopila na pot greha, če bi ju božja dekla — smrt ne bi bila ob zgodnji uri pokosila za večnost.

Oživimo si, dragi, ko nam danes v sv. evangeliju mladeniča v grob neso — to uro spominj na smrt; ker kakor njega, tako poneso v cvetju življenja ali pa v naših zimskih dneh vsacega nas na ono človeškimi trupli obsejano polje, kjer tako mirno počivata skup prijatelj in sovražnik, kroganec in pa ubogi prosjak.

Spominj na smrt naj nam oživi danes, ko nesejo vun evangelijskega mrliča, premišljevanje: 1. pred smrtjo nismo nikoli varni in 2. da zato ne smemo odlašati poboljšanja svojega življenja.

*

1. Pred smrtjo nismo nikoli varni.

Pred smrtjo ne obvarje koža gladka,
Od nje nas ne odkup'jo kupi zlata,
Ne odpodi od nas življenja tata
Veselja hrup, ne pevcev pesem sladka.

(Memento mori.)

Pred smrtjo ne obvarje koža gladka. Tu poseže ta morilka človeštva po starčku; tam zaloti otroka, ki še ne ve, čemu da je rojen bil na svet; tu nameri na moža, če tudi je orjaškega stasa in zdravja; tam zahrbtuje bujni mladini. Ne velo obličje, ne rožnoglادko ni varno pred njo. Kakor med igralci v negotovi igri je s tem njenim mrzlim poslovanjem, časih ne umre v srenji mesece in mesece nikdo; kar na enkrat pa zažuga nič hudega slutečemu ljudstvu smrtna kužna sapa — in niti ena hiša morda ni ostala brez mrliča.

Od nje nas ne odkup'jo kupi zlata. Koliko bi dal posestnik milijonov, da bi mu smrt ne ugrabila hčerko-edinko, ki jo je bolezen za trdno položila na mrtvaško postelj. To pritiskajo zdravniki na kljuko drug za drugim; to si umišljajo raznih varnostnih sredstev, ki naj bi pomagala gotovo. A svoj dan se prikaže pred sijajno palačo tropa črnih mož. Dvignili so belo krsto na rame in bolj hitrimi nego počasnimi koraki so namerili pot do one njive, kjer bo počivalo mlado to deviško telo, da ga ne oživi — prav takrat kakor nas vseh sodne trombe glas.

Ne odpodi od nas življenja tata
Veselja hrup, ne pevcev pesem
sladka.

Niti vesela družba, niti žalostna niste taki, da bi se nepoklicana gostinja — ta bela žena — ne vtihotapila od časa do časa sem v njo. Za kraljevo mizo se mrtev

zgrudi na tla mogočnjak in za uborno skledo v najtiheji kočici pade zemskemu trpinu žlica iz rok, da si je do ust nič več ne ponese. — Tam kjer veselo pojo, in se v kolu razbrzdano vrte, na enkrat eden ali ena izmed njih jenja peti in se jenja vrteti. Umrli je — umrla — završi po tej skupini in nepričakovano konec je burnemu rajanju in vnetemu spevanju.

*

Kako pa bi temu drugače bilo; saj nas sveta beseda opominja ničnosti našega življenja — če n. pr. praša in si odgovarja sv. apostol Jakob: „Kaj je namreč vaše življenje? Dan je, ki se prikaže za malo časa in potem zopet zgine.“ (4, 15.). In pridigar v sv. pismu govori: „Človek ne ve svojega konca: nego kakor love ribe trnkom in kakor sačijo tice v zanjko, tako se love ljudje ob hudem času, ko naglo pride nad nje.“ (9, 12.)

Jezus pa nas svari besedami: „Čujte torej, ker ne veste, katero uro pride vaš Gospod.“ (Mat. 24, 42.) In sveti apostol Pavel nas skrbnotno poučuje: „Zakaj, sami dobro veste, da Gospodnji dan pride tako, kakor tat po noči.“ (1. Tesal. 5, 2.)

2. Zato ne smemo odlašati poboljšanja svojega življenja.

Kadarkoli bi se vest zglasila, da to, kar imaš, ni prav tvoje, izkušaj, da je vrneš brzo. Ne odpusti ti Bog ne, dokler nisi bil poravnal zadnjega beliča. Nisi li došel nag na svet; morda meniš, da boš obilost svojega blaga v grob mogel ponesti seboj? — Zato le vselej vestno in pošteno — vestnost in poštenost najkrepkeje trpi. Raje tu reven in pravičen, nego še tak bogatin in krivičnik pred Bogom in pred ljudmi.

Kadarkoli se ti vest zglesi, da sovražiš koga, odpusti vsakemu in vse še koj danes: morda sta jutri že oba pred sodnim prestolom. In kakošna bi vama morala biti korist, da stopita si sovražna oba ob enem pred toli natančnega sodnika?

Saj nad vse jasno o tem božji Odrešenik govori, ko uči: „Zakaj ako ljudem odpustite njihove grehe, odpusti vam tudi

vaš Oče v nebesih vaše pregrehe. Ako pa ne odpustite ljudem, ne odpusti vam tudi vaš Oče vaših pregreh.“ (Mat. 6, 14. 15.)

Kadarkoli bi se ti vest zglasila, da si v kaki napačni zvezi, t. j. v taki, ki tira tebe in še koga družega v dušno pogubljenje — hitro hrbet obrni takemu tvojemu koraku. Morilec duše svojega bližnjika biti ne moreš in ne smeš, če ti je res ljub vsak človek. Kako bi si pač upal pred Bogom odgovora, ko bi ti moral očitati Sodnik grozeč: Mesto izgled — kako ga, bil si izgled — kako ne; mesto podpore si bil spodtika — mesto jasne luči si bil moreča tema?

*

Da nobenemu nas poboljšanja odlašati ni, opominja nas zopet beseda sv. pisma, ki naj nam doni v dno naše duše. Jezus celo sam o sebi tako-le trdi: „Dela tistega moram delati, ki me je poslal, dokler je dan; noč pride, ko delati ne more nihče.“ (Ivan 9, 4.)

* * *

Ker torej nikoli nismo gotovi pred smrtjo in ker je vse odvisno od tega našega preselitvenega koraka s sedanjega na oni svet, popravimo one hibe, kojih imamo na sebi — s korenino izruvajmo vsako pregreho, ki črni našo dušo pomneč tako poučnih besedi sv. Avgušтина, ki se glase: „Bog je sicer skesanemu in spokornemu grešniku obljubil milost in hotel usmiljenje — a tega pa ni hotel obljubiti grešniku, da bi za gotovo doživel prihodnjega dne.“ Amen.

Zibel in rakev.

V življenju je mnogo počivališč. Dvoje najvažnejših naj vam malo opišem. Vsak ju pozna predobro. Na enem človek počiva pri vhodu v življenje, na drugem pa pri izhodu iz življenja. Različni ste, zelo različni in vendar tako sorodni — zibel in rakev ste ti počivališči. Zibel je iz lesa, rakev tudi. Drevo, ki je dalo les, je stalo nekedaj v gozdu. Raztezavalo je svoje zelene veje in že takrat hladilo trudnega potnika s svojo

senco. A posekalo se je; deblo razkrojilo, deske so se pripeljale v mizarско delalnico in mizar je naredil iz desek zibel, naredil je rakev.

To ste zibel in rakev, nastali iz nekedaj bujnega drevesa, na kojega vejah so ptički gnjezdili in imeli svoje preveselo prepevanje.

Zibel in rakev! Oboje to je kakor drevo zelenelo spomladi, a v jeseni se je ogolilo. Oboje je podrla sekira ali vihar. V obojem spi človek. V obojem je mir in pokoj. Kako brezskrbno leži mali zemljan v zibeli! Ne pozna nadlog. Čisto in neizkaljeno je obzorje njegovega življenja. In z rakvijo, ali je z njo kaj drugače? Tudi v njej spi človek; tudi v njej človeka ne more skrb, ne tlačijo ga križi in nadloge. Sicer je to drugačno spanje, kakor je spanje v zibeli. Sanje ne vznemirjajo več v rakvi; človek spi v tej leseni hišici — iz šestih, osmih desek — mirno in varno.

Zibel in rakev, kako si podobni! V nobeno se ne vleže človek sam. V obojno nas položijo drugi. Kajti slabotni smo bili, ko smo sedeli še materi v naročju, nismo si sami mogli pomagati. Od matere smo zahtevali, kar smo potrebovali, celo počitka. In mati nas je dela z roke in nas položila rahlo in ljubeče v zibelko. Onemogli smo v smrti. Ne moremo se mrtvi gibati. Pri-mejo nas drugi in denejo nas mrtve tu sem v rakev.

Zibel in rakev — ob obeh se sliši jokanje. Kdo ne pozna solz veselja, ki iskrajo v očeh srečne matere, stoječe ob zibeli svojega srčka? Kdo ne pozna solz bolečin in globoke žalosti, ki lijo otroku po licu, kadar stoji ob rakvi ljube mamice, skrbnega očeta? Stariši polagajo otroke v zibel, in otroci navadno roditelje v rakev. Koliko se joka v zibeli, koliko se joka ob rakvi.

Zibel in rakev — na obeh se upa. Da upanje se poraja starišem, stoječim ob zibeli svojega otroka, sladko upanje, da jim bodo ti dojenčki kedaj čast in opora v življenju, da bodo v njih in po njih našli svojo srečo na zemlji. Ob smrti se sicer ločijo drug od drugega, ali upanje, trdno upanje navdaja preživeče, da se zopet vidijo nad zvezdami. In to upanje ob rakvi je edina naša tolažba.

Zibel in rakev — ob obeh se moli. Pobožne želje, pobožne misli in blaga čuvstva se porajajo v srcih starišev, stoječih ob otrokovi zibeli. Tu vidiš, kako mati prekriža svojega ljub-

ljenčka, kako ga pokropi tudi z blagoslovljeno vodo, da bi odgnala zle duhove. Srečo in blagoslov kliče nadenj iz nebes. In ob rakvi; tu se godi isto. Sv. križ dado mrliču v roko, v obliki križa ga ljudje pokrapljajo z blagoslovljeno vodo; ob rakvi se moli za pokojnika. Moli se za milostno mu sodbo, za večni mir in pokoj.

Zibel in rakev — vidve ste in vedno boste počivališči ljudem. Kako mnogokrat ste si blizo, jako blizo, komaj eno ped druga od druge. Toda bodite si blizo skupaj, bodite si daleč vsaksebi, vedno ste obe — zibeli: ena vaju je zibel za čas, druga vaju je zibel za večnost.

Po Rückertu: župnik Jos. Plantarič.

Trojni obed.

Dosti zgodaj v jutro me je peljala pot do ene prvih maš v naši cerkvi. Želela sem se pokrepčati jedjo, ki je jed močnih. Kako pripravna torej zame ta jed krepkih, ker se časih čutim manj močno. — Blizu stopnjic, ki vodijo gori v cerkev, je sedela le slabo odeta reva in imela je v naročju dete. Zdelo se mi je, da sta telesne hrane potrebna ta dva oba: mati in dete, prav tako kakor jaz hrane za dušo. Tako sem mislila koj, ko sem ju ugledala od daleč. Potrjevala me je v takem menenji še prav posebno ta zgodnja ura, ker ob tej uri nisem opazila še pod stopnjicami prošnjikov. Popolno prepričala pa me je teh obeh telesne bede suhotna ženina roka, ki jo je stegnila do mene uprav, ko sem memo bila stopila. Šega mi je že delj časa, da v svojem levem žepu nosim nekoliko krajcarjev za morebitno potrebo. Kako radostno sem segla sedaj po tem denarju in ga ženi položila v dlan. Tih „Bog plati“ se mi je zdelo, da se je zglasil ob tem iz njenih ust. Še lahneja kakor sicer se mi je dozdevala pot potem gori po stopnjicah v našo cerkev.

Kako blaženo mi pričet ta dan. Kak vzitek to za-me ta dan. — Saj smo nasičeni bili to jutro skoraj da ob enem trije. — In vsled božje milosti je bila bolj ali manj vse to moja odločba, moje delo. — Velikrat se spominjam, kako veselo in srečno so mi potekala tudi vse nadaljne dnevne ure ta dan. Spominjam se, kako

ljubko so mi v dno duše žareli posebno še ta večer solnčni žarki, ki pospremljajo v našem kraju kakor dolgi prsti izza gora vun solnce, kadar zatoniti hoče za temi velikani v božjo milost. Spominjam se, da sem v večer pridejala še nekaj malega denarja v svoj levi žep, da mi ga ne zmanjka še kakim podobnim nadaljnim slučajem. Spominjam se, kako mirno, kako lahko sem zaspala ta večer izročivši dušo in telo varstvu tega, ki sem ga zjutraj prejela v svoje srce. Srečen mi ta dan — trojnega obeda!

Gospica Lidija.

Beli šopek.

Živela je plemenita gospa s svojo hčerko v malem selu. Soprog ji je umrl junaške smrti ob času francoske prekucije. Malo časa potem je pridrl sovražnik v njen v tem selu stoječ grad ter ga oplnil in slednjič zažgal. Le naporu zvestega služabnika se je bilo zahvaliti gospej za svoje in njenih dveh otrok življenje. Ali kdo popiše strah matere, ko pride do zavesti, ter najde poleg ležišča malo Julijo, katera je jokaje klicala svojega brata. V veliki razburjenosti ni namreč nikdo pazil nanj in tako je osemletni Rudolf izginil brez sledu. Služabniki so poizvedovali na vse mogoče načine za dečkom, ali ves poskus je bil zaman. Ta udarec je položil gospo na bolnisko posteljo, katero je šele po dolgem času bila zapustila. Vse poizvedovanje po izgubljenem dečku je bilo brezuspešno. Slednjič si je mislila gospa, da je prišel otrok preblizu gorečega gradu in da je poginil v plamenih. V tej bridkosti je iskala gospa v molitvi tolažbe za svoje potrto srce. Od njenega ogromnega premoženja ji je ostalo komaj toliko, kolikor je rabila za vsakdanje potrebe. Podala se je v omenjeno vas, kjer je prebivala v mali hišici, ki je bila obraščena s trto. Julija se je med tem razvila v vitko devo. Od otročjih let v pobožnosti izrejena je že v zorni mladosti imela veliko ljubezen do Marije, katere podobo je vedno krasila s cvetkami. Kadar je bil pa Marijin praznik, tedaj je prinesla nebeški Kraljici krasen šopek iz belih, prav belih, cvetlic v počeščenje njeni brezmadežni čistosti. Ni se vstrašila stroškov ter je tudi v najhujši zimi naročila belih šopkov iz tujih krajev. To ljubezen do Marije je vedno gojila. Za svoje potrebščine si je prislužila z izdelovanjem umetnih vezenj,

kar je vse prodajala v bližnjem mestu. Zatorej je v vaški cerkvi ob vseh Marijinih praznikih vselej duhtel krasen šopek pred kipom nebeške Kraljice.

Nekega dne pride mlad plemenit gospod s svojega potovanja v to vas. Lepa okolica ga je očarala, da je pustil nekaj časa tukaj voz in šel peš. Tujec si je v spremstvu vaškega župnika ogledal cerkev. Ko je nekaj časa klečal pred oltarjem, ozre se na krasni šopek iz belih cvetk. „Gospod župnik, kako krasne cvetke,“ vzklikne tujec ter se ozre na župnika. — Ta pa odvrne: „Neka pobožna gospa in nje hčerka krasita Marijin oltar s takimi šopki.“ Tujec nekoliko premišluje, potem pa hlastno vpraša: Kako se imenuje gospa? — Gospa pl. R. je njeno ime, pravi duhovnik. — O Marija, bodi ti tisočera hvala, zakliče tuji gospod in poklekne pred Marijino podobo. — Sedaj pa vas prosim, peljite me takoj k oni gospe, kajti ona je moja mati, katero sem že davno prišteval mrtvim. — Počasi, mladi prijatelj, malo potrpljenja je treba. Gospa je slabega zdravja, ker je pred kratkim prestala hudo bolezen, torej bi ji lahko škodilo toliko veselje.

Za malo časa sta se oba podala do imenovane gospe. Ni se malo začudila, ko je videla župnika v spremstvu tujega gospoda. Ali komaj je zagledala obraz tujega gospoda, kar vzklikne: „O Bog! Kaka podobnost! Prav tak je bil moj soprog pred dvaindvajsetimi leti, ko je šel v vojsko za ljubo domovino.“ Nato pade v nezavest. Ko se zopet zave, vidi tujca poleg sebe ki je klical: „Mati, ljuba draga mati! Ali ne poznaš več svojega sina Rudolfa?“ Zdajci ji je bilo, kakor bi se bila prebudila iz sanj. Li sanja, li je resnica? — Gotovo je resnica, kajti te poteze ne morejo varati. — „Rudolf, Rudolf! Moj ljubi, tako dolgo objokovani otrok, si-li v resnici ti?“ — „Da, ljuba mati, jaz sem tvoj sin Rudolf! Pogledaj, tu podobo mojega očeta, katero si mi kakor malemu otroku obesila na vrat.“ Ob tej besedi ji poda zlat medaljon. Sedaj je prišla tudi Julija s sprehoda domov. Nepopisljivo je bilo nje veselje, ko je zopet našla svojega brata.

Za nekaj časa je pričel Rudolf pripovedovati svoje življenje. „Ko me je zvesti stari Fran rešil iz gorečega grada,“ pravi, „odstranil sem se od stanovanja, v katerem smo takrat našli zavetje. Nisem še dolgo hodil, kar zagledam enega onih vojakov, kateri so nam oplnili in zažgali

grad. Nepopisen strah se me polasti, ko vojak poželjivo roko stegne po mojem medaljonu. Tekel sem, kolikor je bilo v moji moči. Vojak me je preganjal in gotovo bi me bil vjel, da se ni spodtaknil ob korenini drevesa in padel na tla. To je bila moja rešitev, ker potem nisem več slišal od svojega preganjalca. Hitel sem dalje, dokler nisem padel onemogel pod neko drevo in zaspal. Ko se zopet prebudim, bil sem v krasnem vozu poleg postavne gospe, katera me je držala v naročju ter me poljubljala v enomer. Jaz pa sem vedno jokal in klical mater in sestro. Vsa ljubkovanja in prigovarjanja prijazne gospe me niso pomirile. Dobil sem vročinsko bolezen, radi katere sem ostal dolgo časa slaboten. Ko sem slednjič ozdravel, povedali so mi, da so zaman vsa poizvedovanja za mojimi starši ter da jih gotovo ni več med živimi. To me je jako potrla. Bil sem daleč od svoje domovine v mestu Barceloni na Španskem, kajti gospa, katera me je našla v gozdu, je bila soproga slavnega vojskovodje francoske armade, katera je bila takrat v Španiji. Ker ni imela lastnih otrok, imela me je za sina ter me storila za dediča svojega velikega premoženja. Ko sta pa pred par leti umrla gospod in gospa drug za drugim, sklenil sem se podati v domovino ter tam poizvedovati za materjo in sestro. Tako me je privedla pot v to vas, kjer sem pustil voz in šel po lepi okolici. Brez dvoma bi bil šel dalje, ako bi ne bil zagledal v cerkvi krasnega šopka, kateri me je spominjal na moja otroška leta. Posebno mi je stopil oni sladki spominj pred oči, ko me je moja blaga mati vodila v kapelo, ter me vselej privzdignila do Marijine podobe, da sem položil duhteč bel šopek do njenih nog. Neki nerazumen nagon me je silil, da sem vprašal, kedo da krasi Marijin oltar prav tako kakor nekedaj moja mati z belim šopkom. Odgovor na to vprašanje me je storil najsrečnejšega med zemljani, kajti po njem sem našel zopet svojo drago mater in sestro."

Na večer tistega dne pa je klečala gospa pl. R. zopet v cerkvi s svojima obema otrokoma, zahvaljevala se je Mariji, da je tako bogato poplačala češčenje in darovano si ljubezen.

Gospica M. R.

Kronika prve ljubljanske škofijske sinode.

Sinoda se je zvrševala od 31. avgusta do 4. septembra t. l. v škofijski cerkvi sv. Nikolaja.

Navzočih je bilo nad 330 domačih duhovnikov.

Da se je vstransko ustrezalo sem poklicanim, imenovali so se koj 31. m. m. načelniki prenočiščem: semeniški ravnatelj dr. Josip Lesar in njega podravnatelj Matija Kastelic ter Alojzijeviski ravnatelj dr. Josip Gruden.

Promotor ali vrejevalec sinodi je postal prost dr. Ivan Kulavic, tajnik sinodi kanonik Ivan Sušnik in pomočnik mu dr. Mihael Opeka ter zapisnikar sinodi spirituval dr. Fran Ušeničnik. — Prokuratorji ali oskrbniki duhovščini so bili dekani: Ivan Novak (Gorenjska), Matija Erjavec (Notranjska) in Fr. Schweiger (Dolenjska). — Sodniki o tožbah ali vprašanjih duhovnikov so se imenovali kanoniki: Tomo Kajdiž, Ivan Sajevec ter dr. Ferd. Cekal.

— Nadziratelj obredom ter reda kan. Jos. Erker s pomočnikoma, kornima vikarjema Ivanom Kalanom ter dr. Jos. Jerše. — Pridigar pa je bil oče prof. Nilles, t. l. Sinoda je volila izpraševalce za stalne duhovniške službe. Skofijstvo je radi zelenega pohitovanja samo predlagalo njihova imena in sinoda ni volila drugih. So pa voljeni ti-le: Prost Ivan Kulavic; kanonik prorektor semeniškim študijam: Josip Smrekar, Andrej Kalan, dr. Ivan Koren ter dr. Andrej Karlin; profesorji: msgr. Ant. Zupančič, dr. Ivan Janežič, dr. Josip Lesar, dr. Josip Dolenc, dr. Ivan Krek, dr. Aleksij Ušeničnik ter spiritual dr. Fran Ušeničnik. Vsi ti imenovanci so se zaprisegli l. t. m. na sv. evangelij. (Dalje prihodnjč.)

Ivan Anton Knecht, cesarski tajnik.

(Dalje.)

Žal, da so se izgubila druga pisma vrlega Vestfalca Ivana Antona Knecht. Za 30 let sta prišla oba sinova domu na poset in se zdaj pripovedujejo tam najginjlivejše poteze njihove prostosti in ljubeznivosti. Karol je — kakor že omenjeno — postal pozneje ces. kralj. dvorni in državni svetnik in vodi ja ministerski pi-

sarni ter je prebival na Mihaelovem trgu. Nejevoljen je bil, ker njega brat po cesarju Josipu mu darovane si grajščine v Dornbachu ni hotel v last vsprejeti, nego le v vžitek za vse žive dni; Karol bi bil rad po njegovi smrti tu prebival.

Lepo smrt cesarjevega tajnika Ivana Knecht opisuje njegov stričnik doslovno:

„Stric Ivan je zapustil dne 17. oktobra 1820 Dornbach, kjer je bival od 19. junija t. l. ter se je podal na Dunaj, ker so mu na deželi jutra in večera bila prehladna. Tako je oslabil, da ni mogel več sobe zapustiti. Slabost se je tako povečala, da se je dal prevideti s sv. zakramenti. Zopet je nekoliko okreval. Pozneje je poklical zdravnike v posvet. A že dne 14. oktobra je tako oslabil, da je zvečer ob polu 10. uri ob polni zavesti vpricho nas in duhovnika brez težav izdihnil svojo blago dušo. Strah in bolest, ki sta nas zadela vsled te prenagle smrti, ne da se popisati, pač pa le misliti in čutiti. Dne 16. bil je kakor je želel tiho in priprosto pokopan. Našega največjega dobrotnika ni več. Počivaj v miru. Molite zanj, kakor jaz molim za njegovo dušo, ki je gotovo v nebesih.“

Zvest svojemu Bogu in svojemu cesarju nam je J. A. Knecht zapustil trajen spomenik prave pristne otroške ljubezni in podaniške zvestobe. Prav tako, kakor je nekoč rekel oče Arndts o katoliških Vestfalcih: „Mi Vestfalci s svojim avstrijskim srcem.“

Že pred vekom je kazala Vestfalska dežela veliko ljubezen do Avstrije. Na stotine družin na Vestfalskem je bilo vezanih z vezmi sorodstva z Avstrijani. Čuvstvo te edinosti temelji pa na katoliški veri. Katoliški kmetovalec je ondi ponosen na svojo vero. V malih vaseh si vzdržuje narodne odnose in ljudske običaje. Dostikrat ti stari narodni odnosi stavijo močno bran in jez nasproti prepiavljanju in prevladanju novodobnih običajev, po katerih se čestokrat temelj izpodkoplje in poruši pravemu zadovoljnemu ljudskemu življenju. Dandanes se opaža in obžaluje,

da čisto življenje narodno gineva; to se godi, ker so odpravili marsikatero staro navado, ker so zaničevali marsikatero stare odnose. Žal, da niso obdržali teh starih navad, ki so lik obročom varovali narodno življenje. In v krajih, v katerih z gorko ljubeznijo in navdušenjem čuvajo odnose pradedov, tam tudi protestantizem ne more prodreti s svojimi novotarijami in z versko složnostjo in ne more vpihniti svetilke katoliške vere. — Leta 1824 je slavni Šved E. Tegner na dan sv. Oskarja v Lundu govoril tele pomenljive besede: „Življenje naroda tam gineva in umira, kjer ugasuje svetilka starih spominjev in zaman mesto njih nova doba vžiga plinovo razsvetljava.“

*

V prvih vrsticah smo omenili, da je bila dne 26. oktobra l. 1899 v Braunshausenu, rojstni vasi Ivana A. Knechta, blagoslovljena cerkev. V Braunshausenu so imeli duhovnega pastirja, ki je bil odvisen od župnika v Hallenbergu, kakor je n. pr. pri nas kurat v Goričici odvisen od meniškega župnika. I. A. Anecht je bil v svoji oporoki volil 3000 gld. za duhovnika v Braunshausenu. Ta svota je bila l. 1850 tje došla in je obrestonosno naložena narastla na 7200 gld.

(Konec prihodnjič.)

Župnik A. Kummer.

Z r n j e.

Najlepša roka. V neki družbi so gospe ogledovale svoje roke, ter so hotele vedeti, katera izmed njih ima najlepšo roko. Prosile so torej gospoda, kateri je sedel pri sosedni mizi, naj jim on to razsodi. Gospod je jel ogledovati roke ter končno razsodil: Obžalujem, da Vam tega za enkrat ne morem pojasniti. Vprašati moram poprej še ubogih. Najlepša roka je namreč vselej ona, ki deli največ miloščine. Brez čednosti je ni prave lepote.

Gospica M. R.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.